

Dames en Heeren!

¹⁾ De geschiedbeschrijving onzer letterkunde is nog niet ouder dan een eeuw. In de 18^e eeuw hoort men — afgezien van Bidloo's Panpoëticon — alleen van plannen en voorbereiding, maar eerst in 1808 verschijnt een samenvattend overzicht. ²⁾ In de eeuw, die volgde, werd echter zeer veel werk verricht. Dat groot verschil van inzicht en methode daarbij niet uitbleef, spreekt wel vanzelf, voor een gebied, waar de subjectiviteit zulk een rol speelt. Velerlei vragen deden en doen zich telkens weer op, en vinden telkens verschillende beantwoording. Jeronimo de Vries maakte het zich nog gemakkelijk met zijn Geschiedenis der Nederlandsche Dichtkunde. Wat maat of rijm vertoonde, dat was zijn stof; de rest ging hem niet aan. Maar zijn opvolgers, als Van Kampen ³⁾, begrepen al, dat deze begrenzing niet deugde. Toch werkte de oude voorliefde voor de poëzie, of liever, zekere geringschatting van het proza, nog lang na: in Jonckbloet's Geschiedenis reikte ze tot het einde der eeuw. ⁴⁾

Maar de vraag drong ál meer: Wat *is* letterkunde? Men zocht het in oorsprong, in doel, in werking: Jonckbloet stelde de voorwaarde ⁵⁾: „dat het iets anders bedoelt dan betoog of leering, en *streeft* naar de verwezenlijking van het Schoone”. Maar hij maakte tegelijk eene groote uitzondering, voor de Middeleeuwen; zonder schade had hij ze nog grooter kunnen maken.

Van Vloten, zijn bestrijder, definieerde ⁶⁾: „Alle uiting van wat de menschheid op *het hart lag*” — maar citeerde Stopford Brooke, die er aan toevoegt: „arranged in a way which will give *pleasure* to the reader”.

Ondanks haar vaagheid, geven deze beide definities het